

# ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

За 2014 година

„БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ“ АД



София, март 2015 г.

---

## **Съдържание**

|   |           |
|---|-----------|
| <b>ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД</b>                                  | <b>1</b>  |
| <b>ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ</b>                               | <b>2</b>  |
| <b>ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ</b>                                    | <b>3</b>  |
| <b>ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ</b>                      | <b>4</b>  |
| <br>  |           |
| <b>ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ</b>                       |           |
| <br>  |           |
| <b>1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО</b>                                 | <b>5</b>  |
| <b>2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО</b> | <b>8</b>  |
| <b>3. ПРИХОДИ</b>   | <b>29</b> |
| <b>4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО</b>                 | <b>29</b> |
| <b>5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ</b>                                      | <b>30</b> |
| <b>6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ</b>                                  | <b>30</b> |
| <b>7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ</b>                                       | <b>31</b> |
| <b>8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА</b>                                | <b>31</b> |
| <b>9. КАПИТАЛИЗИРАНИ СОБСТВЕНИ РАЗХОДИ ЗА ДЪЛГОТРАЙНИ АКТИВИ</b>    | <b>31</b> |
| <b>10. ФИНАНСОВИ ПРИХОДИ</b>  | <b>32</b> |
| <b>11. ФИНАНСОВИ РАЗХОДИ</b>  | <b>32</b> |
| <b>12. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА</b>                          | <b>32</b> |
| <b>13. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД</b>                                   | <b>33</b> |
| <b>14. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ</b>                               | <b>33</b> |
| <b>15. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ</b>                                      | <b>34</b> |
| <b>16. ФИНАНСОВИ АКТИВИ НА РАЗПОЛОЖЕНИЕ И ЗА ПРОДАЖБА</b>           | <b>35</b> |
| <b>17. ДЪЛГОСРОЧНИ ГАРАНЦИОННИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ</b>                 | <b>35</b> |
| <b>18. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ</b>                                    | <b>35</b> |
| <b>19. УЧАСТИЕ В СЪВМЕСТНИ СПОРАЗУМЕНИЯ</b>                         | <b>35</b> |
| <b>20. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ</b>  | <b>37</b> |
| <b>21. ТЪРГОВСКИ ВЗЕМАНЯ</b>  | <b>37</b> |
| <b>22. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ</b>                                      | <b>39</b> |
| <b>23. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ</b>                                  | <b>40</b> |
| <b>24. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ</b>                   | <b>40</b> |
| <b>25. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ</b>  | <b>41</b> |
| <b>26. ПАСИВИ ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ</b>                               | <b>43</b> |
| <b>27. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ</b>                | <b>44</b> |
| <b>28. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ</b>                                     | <b>47</b> |
| <b>29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪЦИ</b>                                     | <b>48</b> |
| <b>30. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ</b>        | <b>49</b> |
| <b>31. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА</b>                 | <b>49</b> |
| <b>32. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК</b>                            | <b>50</b> |

**БОРИКА - БАНКСЕРВИЗ АД**

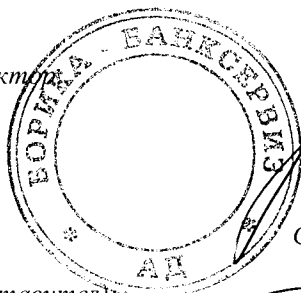
**ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД**

за годината завършваща на 31 декември 2014 година

|  | Приложения | 2014<br>BGN '000 | 2013<br>BGN '000 |
|--|------------|------------------|------------------|
| Приходи  | 3          | 32 527           | 31 532           |
| Други приходи/(загуби) от дейността, нетно                                       | 4          | 508              | 160              |
| Разходи за материали   | 5          | (1 086)          | (1 105)          |
| Разходи за външни услуги   | 6          | (6 108)          | (5 831)          |
| Разходи за персонала   | 7          | (11 233)         | (10 668)         |
| Разходи за амортизация   | 14,15      | (5 223)          | (4 830)          |
| Други разходи за дейността   | 8          | (276)            | (249)            |
| Капитализирани собствени разходи за дълготрайни активи                           | 9          | 140              | 36               |
| <b>Печалба от оперативната дейност</b>   |            | <b>9 249</b>     | <b>9 045</b>     |
| Финансови приходи  | 10         | 614              | 775              |
| Финансови разходи  | 11         | (3 579)          | -                |
| <b>Финансови (разходи)/приходи, нетно</b>  |            | <b>(2 965)</b>   | <b>775</b>       |
| <b>Печалба преди данък върху печалбата</b>                                       |            | <b>6 284</b>     | <b>9 820</b>     |
| Разход за данък върху печалбата  | 12         | (631)            | (984)            |
| <b>Нетна печалба за годината</b>   |            | <b>5 653</b>     | <b>8 836</b>     |
| <b>Други компоненти на всеобхватния доход</b>                                    |            |                  |                  |
| <i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i> |            |                  |                  |
| Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи                       |            | (27)             | (7)              |
|  |            | (27)             | (7)              |
| <i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i> |            |                  |                  |
|  |            | -                | -                |
| Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци                              | 13         | (27)             | (7)              |
| <b>ОБЩО ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА</b>  |            | <b>5 626</b>     | <b>8 829</b>     |

Приложенията на страници от 5 до 58 са неразделна част от финансовия отчет.

Главен изпълнителен директор:



Любомир Цеков

Финансов директор:

Силвия Кръстева

Главен счетоводител (съставител):

Ралица Георгиева

АФА

25/03/2015

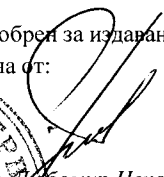
**БОРИКА - БАНКСЕРВИЗ АД**  
**ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ**  
 към 31 декември 2014 година

| <b>АКТИВИ</b>                                     | Приложения | 31 декември 2014<br>BGN '000 | 31 декември 2013<br>BGN '000 |
|---|------------|------------------------------|------------------------------|
| <b>Нетекущи активи</b>                            |            |                              |                              |
| Имоти, машини и оборудване                        | 14         | 23 871                       | 26 213                       |
| Нематериални активи                               | 15         | 2 507                        | 1 738                        |
| Финансови активи на разположение и за продажба    | 16         | 14                           | 14                           |
| Дългосрочни гаранционни депозити в банки          | 17         | -                            | 107                          |
| Други нетекущи активи                             | 18         | 20                           | 12                           |
|   |            | <u>26 412</u>                | <u>28 084</u>                |
| <b>Текущи активи</b>                              |            |                              |                              |
| Материални запаси                                 | 20         | 352                          | 335                          |
| Търговски вземания                                | 21         | 1 212                        | 1 201                        |
| Други текущи активи                               | 22         | 1 076                        | 1 215                        |
| Срочни депозити в банки                           | 23         | 17 347                       | 17 915                       |
| Парични средства и парични еквиваленти            | 24         | 18 840                       | 19 253                       |
|   |            | <u>38 827</u>                | <u>39 919</u>                |
| <b>ОБЩО АКТИВИ</b>                                |            | <u><u>65 239</u></u>         | <u><u>68 003</u></u>         |
| <b>СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ</b>                  |            |                              |                              |
| <b>СОБСТВЕН КАПИТАЛ</b>                           |            |                              |                              |
| Основен акционерен капитал                        |            | 10 639                       | 10 639                       |
| Резерви   |            | 46 167                       | 46 161                       |
| Неразпределена печалба                            |            | 5 575                        | 8 785                        |
|   | 25         | <u>62 381</u>                | <u>65 585</u>                |
| <b>ПАСИВИ</b>                                     |            |                              |                              |
| <b>Нетекущи задължения</b>                        |            |                              |                              |
| Пасиви по отсрочени данъци                        | 26         | 211                          | 522                          |
| Задължения към персонала при пенсиониране         | 27         | 564                          | 497                          |
|   |            | <u>775</u>                   | <u>1 019</u>                 |
| <b>Текущи задължения</b>                          |            |                              |                              |
| Търговски задължения                              | 28         | 654                          | 389                          |
| Задължения за данъци                              | 29         | 713                          | 307                          |
| Задължения към персонала и социалното осигуряване | 30         | 716                          | 703                          |
|   |            | <u>2 083</u>                 | <u>1 399</u>                 |
| <b>ОБЩО ПАСИВИ</b>                                |            | <u><u>2 858</u></u>          | <u><u>2 418</u></u>          |
| <b>ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ</b>             |            | <u><u>65 239</u></u>         | <u><u>68 003</u></u>         |

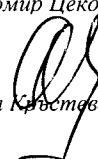
Приложенията на страници от 5 до 58 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 58 е одобрен за издаване от Съвета на директорите и е подписан от негово име на 25.03.2015 година от:

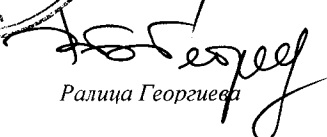
Главен изпълнителен директор:

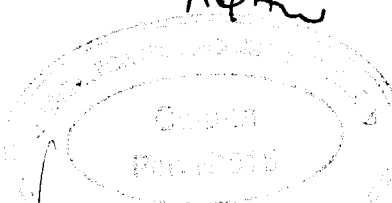

  
 БОБОМИР ЦЕКОВ

Финансов директор:

  
 ЕВЛИЯ КРЕСТЕВА

Главен счетоводител (съставител):

  
 РАЛИЦА ГЕОРГИЕВА

  
 АДА  
 25/03/2015 

|   | Приложения | 2014<br>BGN'000 | 2013<br>BGN'000 |
|---|------------|-----------------|-----------------|
| <b>Парични потоци от оперативна дейност</b>                                       |            |                 |                 |
| Постъпления от клиенти  |            | 39 303          | 38 705          |
| Плащания на доставчици  |            | (9 298)         | (9 591)         |
| Плащания на персонала и за социалното осигуряване                                 |            | (10 911)        | (9 967)         |
| Платени данъци (без данъци върху печалбата)                                       |            | (4 550)         | (4 072)         |
| (Платени)/възстановени данъци върху печалбата, нетно                              |            | (889)           | (1 075)         |
| Други постъпления/(плащания), нетно   |            | 207             | 7               |
| <b>Нетни парични потоци от оперативна дейност</b>                                 |            | <b>13 862</b>   | <b>14 007</b>   |
| <b>Парични потоци от инвестиционна дейност</b>                                    |            |                 |                 |
| Покупки на имоти, машини и обрудване  |            | (1 835)         | (5 058)         |
| Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване                             |            | 25              | 7               |
| Покупки на нематериални активи  |            | (1 421)         | (707)           |
| Предоставени срочни и гаранционни депозити в банки с инвестиционна цел            |            | (21 500)        | (17 061)        |
| Постъпления от възстановени срочни депозити в банки с инвестиционна цел           |            | 19 070          | 22 483          |
| Получени лихви по срочни депозити с инвестиционна цел                             |            | 209             | 74              |
| Постъпления от инвестиции на разположение и за продажба                           |            | 4               | 2               |
| <b>Нетни парични потоци използвани в инвестиционната дейност</b>                  |            | <b>(5 448)</b>  | <b>(260)</b>    |
| <b>Парични потоци от финансова дейност</b>  |            |                 |                 |
| Изплатени дивиденди   |            | (8 830)         | (8 586)         |
| <b>Нетни парични потоци използвани във финансовата дейност</b>                    |            | <b>(8 830)</b>  | <b>(8 586)</b>  |
| <b>Нетно (намаление)/увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти</b> |            |                 |                 |
|   |            | <b>(416)</b>    | <b>5 161</b>    |
| Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари                                |            | 19 253          | 14 108          |
| Ефект от нереализирани курсови разлики по парични средства и парични еквиваленти  |            | 3               | (16)            |
| <b>Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември</b>                      | 24         | <b>18 840</b>   | <b>19 253</b>   |

Приложенията на страници от 5 до 58 са неразделна част от финансовия отчет.

Главен изпълнителен директор:

Любомир Цеков

Финансов директор:

Силвия Кръстева

Главен счетоводител (съставител):

Ралица Георгиева

25/03/2015

## БОРИКА - БАНКСЕРВИЗ АД

## ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНЕТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ

за годината завършваща на 31 декември 2014 година

|   | Приложения | Основен               | Резерви | Неразпределена | Общо                |
|---|------------|-----------------------|---------|----------------|---------------------|
|   |            | акционерен<br>капитал |         | печалба        | собствен<br>капитал |
|   |            | BGN'000               | BGN'000 | BGN'000        | BGN'000             |
| Салдо на 1 януари 2013 година                             |            | 10 639                | 46 157  | 8 546          | 65 342              |
| <b>Промените в собствения капитал за 2013 година:</b>     |            |                       |         |                |                     |
| Разпределение на печалбата за 2012 година                 |            | -                     | -       | (8 590)        | (8 590)             |
| * дивиденди   |            | -                     | -       | (8 586)        | (8 586)             |
| * резерви   |            | -                     | 4       | (4)            | -                   |
| <b>Общ всеобхватен доход за годината, в т.ч.:</b>         |            | -                     | -       | <b>8 829</b>   | <b>8 829</b>        |
| * нетна печалба за годината                               |            | -                     | -       | 8 836          | 8 836               |
| * други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци |            | -                     | -       | (7)            | (7)                 |
| Салдо на 31 декември 2013 година                          | 25         | 10 639                | 46 161  | 8 785          | 65 585              |
| <b>Промените в собствения капитал за 2014 година:</b>     |            |                       |         |                |                     |
| Разпределение на печалбата за 2013 година                 |            | -                     | -       | (8 836)        | (8 836)             |
| * дивиденди   |            | -                     | -       | (8 830)        | (8 830)             |
| * резерви   |            | -                     | 6       | (6)            | -                   |
| <b>Общ всеобхватен доход за годината, в т.ч.:</b>         |            | -                     | -       | <b>5 626</b>   | <b>5 626</b>        |
| * нетна печалба за годината                               |            | -                     | -       | 5 653          | 5 653               |
| * други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци |            | -                     | -       | (27)           | (27)                |
| Салдо на 31 декември 2014 година                          | 25         | 10 639                | 46 167  | 5 575          | 62 381              |

Приложенията на страници от 5 до 58 са неразделна част от финансовия отчет.

Главен изпълнителен директор:

Любомир Церов

Финансов директор:

Силвия Кръстева

Главен счетоводител (съставител): АД

Ралица Георгиева



## **1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО**

БОРИКА - БАНКСЕРВИЗ АД е създадено през 2010 г. акционерно дружество чрез сливането между двете дружества, БОРИКА АД и Банксервиз АД. То е с регистрация в България - със седалище и адрес на управление гр. София, район Младост, бул. Цариградско шосе № 117. Дружеството е вписано в Търговския регистър на 12 август 2010 година.

### ***Правна същност на сливането между БОРИКА АД и Банксервиз АД***

Сливването между двете дружества, БОРИКА АД и Банксервиз АД, през 2010 г. е реализирано чрез правната схема на преобразуване на двете дружества чрез сливане по реда на чл. 262 буква „а” от Търговския закон и е изпълнено при спазване правилата и процедурите, установени в глава XVI, раздел II от българския Търговски закон.

При правното сливане цялото имущество на БОРИКА АД и Банксервиз АД преминава в новоучреденото дружество БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД, което е техен универсален правоприменик.

### ***Собственост и управление***

БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД е непублично акционерно дружество.

Към 31.12.2014 г. записаният и внесен основен капитал на дружеството възлиза на 10,638,940 лв. и е разпределен в 1,063,894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 10 лева.

Към 31.12.2014 г. разпределението на акционерния капитал на дружеството е както следва:

| <b>Акционер</b>                    | <b>%<br/>участие</b> |
|------------------------------------|----------------------|
| 1 Българска Народна Банка          | 36.11%               |
| 2 УниКредит Булбанк АД             | 13.84%               |
| 3 Банка ДСК ЕАД                    | 7.06%                |
| 4 ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД              | 6.77%                |
| 5 Обединена българска банка АД     | 6.58%                |
| 6 Първа инвестиционна банка АД     | 5.77%                |
| 7 Сосиете Женерал Експресбанк АД   | 4.15%                |
| 8 Общинска банка АД                | 3.62%                |
| 9 Централна кооперативна банка АД  | 3.31%                |
| 10 Райфайзенбанк България ЕАД      | 2.62%                |
| 11 СИБАНК АД                       | 2.09%                |
| 12 Банка Пиреос България АД        | 1.69%                |
| 13 Алианц Банк България АД         | 1.13%                |
| 14 Интернешънъл асет банк АД       | 1.10%                |
| 15 Търговска банка Инвестбанк АД   | 0.91%                |
| 16 Корпоративна търговска банка АД | 0.86%                |
| 17 ПроКредит Банк България АД      | 0.84%                |

| <b>Акционер</b>                           | <b>%<br/>участие</b> |
|---|----------------------|
| 18 Токуда банк АД                         | 0.27%                |
| 19 БНП Париба С.А. – клон София КЧТ       | 0.24%                |
| 20 Ситибанк Европа АД - клон България КЧТ | 0.20%                |
| 21 ТБ Виктория ЕАД                        | 0.18%                |
| 22 ИНГ Банк Н.В. – клон София КЧТ         | 0.18%                |
| 23 Българска банка за развитие АД         | 0.17%                |
| 24 ЧПБ Тексим АД                          | 0.13%                |
| 25 Ти Би Ай Банк ЕАД                      | 0.08%                |
| 26 Алфа банка - клон България             | 0.08%                |
| 27 Те-Дже Зираат Банкась А.Ш., клон София | 0.01%                |
| <b>Общо</b>                               | <b>100.00%</b>       |

Дружеството има едностепенна система на управление със съвет на директорите (СД) от 9 членове и състав към 31.12.2014 г., както следва:

- Калин Христов - председател;
- Виолина Маринова – зам. председател;
- Любомир Цеков - член;
- Георги Константинов - член;
- Левон Хампарцумян - член;
- Стилиян Вълчев - член;
- Мартин Заимов - член;
- Емил Ангелов - член;
- Ценка Петкова – член.

Дружеството се представлява и управлява от главния изпълнителния директор Любомир Цеков и от прокуриста на дружеството Александър Станев.

Към 31.12.2014 г. общият брой на персонала в дружеството е 296 служители (31.12.2013 г.: 289 служители).

#### ***Предмет на дейност***

Предметът на дейност на дружеството включва следните видове операции и сделки:

- Проектиране, стандартизиране, изграждане и опериране на платежни системи за обслужване на платежни операции в лева, евро и платежни операции, иницирани с банкови карти;
- проектиране, стандартизиране, изграждане и опериране на авторизационни системи за картови разплащания;
- изпълнение на междубанкови налични парични преводи;
- проектиране, стандартизация, изграждане и поддържане на оперативна свързаност с местни и международни авторизационни центрове, картови оператори и оператори на платежни системи;



- предоставяне на допълнителни услуги, свързани с банкови карти като персонализиране, активиране, печат и промени на ПИН и др.;
- изпитване и одобряване на технически и програмни средства за осигуряване на оперативна съвместимост на оборудването и необходимото ниво на защита срещу неотризиран достъп;
- изграждане и опериране на техническа и технологична инфраструктура за обслужване на плащания с банкови карти;
- разработване, поддържане и опериране на информационни системи и услуги;
- разработване и поддръжка на софтуерни продукти и услуги;
- изграждане и доставка на удостоверителни услуги;
- инженерингови услуги, свързани с монтаж, поддръжка и сервиз на АТМ и ПОС устройства и друга ИТ инфраструктура;
- обучение на потребители за обслужване и авторизация и плащания чрез банкови карти и други платежни инструменти;
- търговска и консултантска дейност;
- други дейности незабранени от закона, след получаване на изискуемите лицензи и разрешения, ако това е необходимо.

### ***1.2. Структура на дружеството***

Към 31.12.2014 г. БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД има разкрити офиси извън централно управление в гр.София и представителства в следните градове:

*Регион Изток:* гр. Бургас, гр. Варна, гр. Добрич, гр. Шумен, гр. Сливен и гр.Ямбол;

*Регион Запад:* гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник;

*Регион Север:* гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе и гр. Силистра;

*Регион Юг:* гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали и гр. Смолян.

### **1.3. Основни показатели на стопанската среда**

Основните показатели на стопанската среда, които оказват влияние върху дейността на дружеството, за периода 2012 – 2014 г. са представени в таблицата по – долу:

| <b>Показател</b>                                 | <b>2012</b> | <b>2013</b> | <b>2014</b> |
|--|-------------|-------------|-------------|
| БВП в млн. лева *                                | 80,044      | 80,282      | 82,029      |
| Реален растеж на БВП **                          | 0.5         | 1.1         | 1.9         |
| Инфлация в края на годината *                    | 2.8         | -0.9        | -2.0        |
| Среден валутен курс на щатския долар за годината | 1.52        | 1.47        | 1.47        |
| Валутен курс на щатския долар в края на годината | 1.48        | 1.42        | 1.61        |
| Основен лихвен процент в края на годината        | 0.03        | 0.02        | 0.02        |
| Безработица (в края на годината) *               | 11.4        | 11.8        | 10.7        |

\* предварителни данни за 2014 г.,

\*\* предварителни данни към 30.09.2014 г.

източник: БНБ, НСИ

## **2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО**

### **2.1. База за изготвяне на финансовия отчет**

Финансовият отчет на БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансови отчети (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансови отчети и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2014 г., и които са приети от Комисията на Европейския съюз.

За текущата финансова година дружеството е приело всички нови и/или ревизирани стандарти и тълкувания, издадени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС) и респ. от Комитета за разяснения на МСФО, които са били уместни за неговата дейност.

От възприемането на тези стандарти и/или тълкувания, в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2014 г., не са настъпили промени в счетоводната политика на дружеството, освен някои нови и разширяването на вече установени оповестявания, без това да доведе до други промени - в класификацията или оценката на отделни отчетни обекти и операции.

Тези стандарти и тълкувания включват:

- *МСФО 11 Съвместни споразумения (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК - за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.). Преходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – приети от ЕК от 01.01.2014 г.) – относно прилагането на стандарта за първи път. Този стандарт заменя МСС 31 Дялове в съвместни предприятия), вкл. и ПКР 13 Съвместно*

контролирани предприятия – непарични вноски от контролиращите съдружници. Той въвежда само два типа съвместни споразумения – съвместни дейности и съвместни дружества, като установеният критерий за класификация не е правната форма, а същността на правата и задълженията на всяка страна в конкретното споразумение, т.е. дали са права върху активите и пасивите, респ. разходите и приходите от съвместното споразумение /съвместна дейност/, или са права върху нетните активи от съвместното споразумение /съвместно дружество/. Стандартът премахва опцията за прилагане на метода на пропорционална консолидация и налага ползването на метода на собствения капитал при консолидация на съвместно контролирани дружества.

• *МСФО 12 Оповестяване на участия в други предприятия (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК – за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.). Преходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – приети от ЕК от 01.01.2014 г.) – относно прилагането на стандарта за първи път.* Този стандарт въвежда нова рамка от изисквания към обхвата на оповестяванията в консолидираните финансови отчети относно участията на отчитащото се предприятие в други дружества и предприятия, които са дъщерни, асоциирани съвместни, или неконсолидирани структурни предприятия, вкл. към съдържанието на информацията, за да се осигури възможност да разумна преценка на ефектите и рисковете от тези участия;

• *МСС 32 (променен) Финансови инструменти: Представяне (в сила за годишни периоди от 01.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно нетиране (компенсиране) на финансови активи и финансови пасиви.* Тези промени са свързани с уточнение относно приложението на правилата за нетиране на финансови инструменти. Основно те са в четири насоки: а) изясняване на значението на разбирането за „текущо законосъобразно приложимо право за нетиране“; б) приложението за едновременна реализация и споразумение за уреждане; в) нетиране на суми предоставени като гаранция; г) мярката за прилагането на изискванията за нетиране;

• *МСС 36 (променен) Обезценка на активи (в сила за годишни периоди от 1.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно оповестявания за възстановимата стойност на нефинансови активи.* Тази промяна е свързана с необходимостта от лимитиране на определени оповестявания относно възстановимата стойност по реда на МСС 36 във връзка с изискванията на МСФО 13, при прилагането на методики за изчисление на възстановима стойност на нефинансови активи по справедлива стойност без разходи за продажба;

• *КРМСФО 21 Задължения за данъци и такси (в сила за годишни периоди от 1.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно налози от страна на правителството.* Това разяснение дава насоки относно критериите за признаване на задължения за държавни такси, данъци, и други подобни суми, наложени от страна на държавата във връзка със закони и регулации, които са извън обхвата на МСС12;

За останалите стандарти и тълкувания, посочени по-долу, ръководството е проучило възможния им ефект и е определило, че те не биха имали ефект върху счетоводната политика, респ. активите, пасивите, операциите и резултатите на дружеството поради това, че то не разполага/оперира с такива обекти и/или не реализира подобни сделки и трансакции:

- *МСФО 10 Консолидирани финансови отчети (в сила за годишни периоди от 1.01.2013 г. – приет от ЕК - за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.). Преходни разпоредби (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2013 г. – приети от ЕК от 01.01.2014 г.) – относно прилагането на стандарта за първи път;*

- *МСС 27 (изменен 2011 г.) Самостоятелни финансови отчети (в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК – за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.);*

- *МСС 28 (изменен 2011 г.) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия –(в сила за годишни периоди от 01.01.2013 г. – приет от ЕК - за задължително прилагане в Европейския съюз за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2014 г.);*

- *МСС 39 (променен) Финансови инструменти: признаване и оценяване (в сила за годишни периоди от 1.01.2014 г. – приет от ЕК) – относно прехвърлянето на деривативи и запазването на възможността за прилагане на счетоводното отчитане на хеджирането.*

Към датата на издаване за одобряване на този финансов отчет са издадени, но не са все още в сила за годишни периоди, започващи на 1 януари 2014 г., няколко нови стандарти и разяснения, както и променени стандарти и разяснения, които не са били приети за по-ранно приложение от дружеството. От тях ръководството е преценило, че следните биха имали потенциален ефект в бъдеще за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на дружеството за следващи периоди, а именно:

- *МСФО 15 Приходи по договори с клиенти (в сила за годишни периоди от 01.01.2017 г. - не е приет от ЕК). Този стандарт е изцяло нов стандарт. Той въвежда цялостен комплекс от принципи, правила и подходи за признаването, отчитането и оповестяването на информация относно вида, сумата, периода и несигурностите във връзка с приходите и паричните потоци, произхождащи от договори с контрагенти. Стандартът ще замени действащите до този момент стандарти свързани с признаването на приходи, основно МСС 18 и МСС 11. Водещият принцип на новият стандарт е в създаването на модел от стъпки, чрез който определянето на параметрите и времето на прихода са съизмерими спрямо задължението на всяка от страните по сделката помежду им. Ключовите компоненти са: а) договори с клиенти с търговска същност и оценка на вероятността за събиране на договорените суми от страна на предприятието съгласно условията на дадения договор; б) идентифициране на отделните задължения за изпълнение по договора за*

стоки или услуги - отграничаемост от останалите поети ангажименти по договора, от които клиентът би черпил изгоди; в) определяне на цена на операцията – сумата, която предприятието очаква, че има право да получи срещу прехвърлянето на съответната стока или услуга към клиента – особено внимание се отделя на променливия компонент в цената, финансовия компонент, както и на компонента, получаван в натура; г) разпределение на цената на операцията между отделните задължения за изпълнение по договора – обичайно на база самостоятелната продажна цена на всеки компонент; и д) моментът или периодът на признаване на прихода – при успешното изпълнение на задължение по договор чрез трансфериране на контрола върху обещаната стока или услуга, било то в даден момент или за определен период във времето. Стандартът допуска както пълно ретроспективно приложение, така и модифицирано ретроспективно приложение, от началото на текущия отчетен период, с определени оповестявания за предходните периоди;

- *МСС 1 (променен) Представяне на финансови отчети - относно инициатива за оповестявания (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – не е приет от ЕК).* Тази промяна е важно разяснение на самия стандарт с насока на съставителите на финансови отчети, когато е необходимо те да прилагат преценка за същественост на определена информация и нейното представяне при изготвянето на финансовите отчети, т.е. за включването или не на дадена информация, подход на представяне в отчета за финансовото състояние и в отчета за всеобхватния доход - агрегиране или самостоятелно представяне, подход на подредба на пояснителните приложения, както и представянето на някои специфични статии в отчетите;

- *МСС 16 (променен) Имоти, машини, съоръжения и МСС 38 (променен) Нематериални активи - относно допустимите методи за начисляване на амортизация (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – не са приети от ЕК).* Това разяснение уточнява, че методът за амортизация на един актив на база съотношение спрямо очакваните приходи, в чието генериране той участва, не се приема за подходящ амортизационен метод за измерването на ползите, които се консумират от използването този актив (освен в много редки случаи, по изключение);

Допълнително, за посочените по-долу нови стандарти, променени стандарти и приети тълкувания, които са издадени, но все още не са в сила за годишни периоди започващи на 1 януари 2014 г., ръководството е преценило, че следните не биха имали потенциален ефект за промени в счетоводната политика и класификацията и стойностите на отчетни обекти във финансовите отчети на дружеството, а именно:

- *МСФО 9 Финансови инструменти (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - не е приет от ЕК);*

## **БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД**

**ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2014 Г.**

---

- *МСФО 7 (променен) Финансови инструменти: Оповестявания – относно облекчението за преизчислението на сравнителни периоди и свързаните с тях оповестявания при прилагането на МСФО 9 (в сила за годишни периоди от 01.01.2018 г. - не е приет от ЕК);*

- *МСФО 10 (променен) Консолидирани финансови отчети и МСС 28 (променен) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - относно продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – не са приети от ЕК);*

- *МСФО 10 (променен) Консолидирани финансови отчети, МСФО 12 (променен) Оповестяване на участия в други предприятия и МСС 28 (променен) Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - относно инвестиционни дружества (в сила за годишни периоди, започващи на или след 01.01.2016 г. – не са приети от ЕК);*

- *МСФО 11 (променен) Съвместни споразумения - относно отчитане на придобиване на дялове в съвместни дейности (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – не е приет от ЕК);*

- *МСФО 14 Отсрочени активи и пасиви по регулирани дейности (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. - не е приет от ЕК);*

- *МСС 16 (променен) Имоти, машини, съоръжения и МСС 41 (променен) Земеделие - относно растения-носители (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – не са приети от ЕК);*

- *МСС 19 (ревизиран 2011 г.) Доходи на наети лица (в сила за годишни периоди от 1.07.2014 г. – приет от ЕК);*

- *МСС 27 (променен) Самостоятелни финансови отчети - относно метод на собствения капитал в самостоятелните финансови отчети. (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – не е приет от ЕК);*

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2010-2012 (м.декември 2013) - подобрения в МСФО 2, МСФО 3, МСФО 8, МСФО 13, МСС 16, МСС 24, МСС 38 (в сила за годишни периоди от 01.07.2014 г. – приети от ЕК);*

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2011-2013 (м.декември 2013) - подобрения в МСФО 1, МСФО 3, МСФО 13, МСС 40 (в сила за годишни периоди от 01.07.2014 г. – приети от ЕК от същата дата);*

- *Подобрения в МСФО Цикъл 2012-2014 (м.септември 2014 г.) - подобрения в МСФО 5, МСФО 7, МСС 19, МСС 34 (в сила за годишни периоди от 01.01.2016 г. – не са приети от ЕК).*

Финансовите отчети са изготвени на база историческата цена.

Дружеството води своите счетоводни регистри в български лев (BGN), който приема за отчетна валута за представяне. Данните в отчета за финансовото състояние и приложенията към него са представени в хиляди лева, освен ако нещо друго изрично не е указано.

Представянето на финансов отчет съгласно Международните стандарти за финансови отчети изисква ръководството да направи най-добри приблизителни оценки, начисления и разумно обосновани предположения, които оказват ефект върху отчетените стойности на активите и пасивите, на приходите и на разходите, и на оповестяването на условни вземания и

задължения към датата на отчета. Тези приблизителни оценки, начисления и предположения са основани на информацията, която е налична към датата на финансовия отчет, поради което бъдещите фактически резултати биха могли да бъдат различни от тях (като в условия на финансова криза несигурностите са по-значителни). Обектите, които предполагат по-висока степен на субективна преценка или сложност, или където предположенията и приблизителните счетоводни оценки са съществени за финансовия отчет, са оповестени в *Приложение № 2.21*.

### **2.2. Сравнителни данни**

Дружеството представя сравнителна информация във финансовия отчет за една предходна година (период). Когато е необходимо, сравнителните данни се рекласифицират, за да се постигне съпоставимост спрямо промени в представянето в текущата година.

### **2.3. Функционална валута и признаване на курсови разлики**

Функционалната валута и отчетната валута на представяне на финансовия отчет на дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага заключителния курс на БНБ към 31 декември.

Немонетарните отчетни обекти в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третират в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи към “други приходи/(загуби) от дейността”, нетно.

### **2.4. Приходи**

Приходите в дружеството се признават на база принципа за начисляване и до степента, до която стопанските изгоди се придобиват от дружеството и доколкото приходите могат надеждно да се измерят.

При предоставянето на услуги, приходите се признават, отчитайки етапа на завършеност на сделката към датата на отчета за финансовото състояние, ако този етап може да бъде надеждно измерен, както и разходите, извършени по сделката и разходите за приключването ѝ. Дружеството генерира приходи от такси по периодично предоставяни услуги за извършване на разплащания, достъп до информационни системи, ползване на мрежи за пренос на данни или по договори за абонаментна поддръжка на софтуери и други подобни. Тези приходи се признават

текущо в отчета за всеобхватния доход (в текущия резултат за периода) при и за периода на предоставяне на услугата.

При продажбите на стоки приходите се признават, когато всички съществени рискове и ползи от собствеността на стоките преминават в купувача.

Приходите се оценяват на база справедливата цена на продадените стоки и услуги, нетно от косвени данъци (данък добавена стойност) и предоставени отстъпки и работи.

Нетните разлики от промяна на валутните курсове, свързани с парични средства, търговски вземания и задължения, деноминирани в чуждестранна валута, се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат като се представят нетно към “други доходи/(загуби) от дейността”. В тази статия се представят и лихвите по банковите текущи сметки.

Приходите от лихви по предоставени депозити, както и приходите от дивиденди от инвестиции се представят в статията „финансови приходи” от отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

### ***2.5. Разходи***

Разходите в дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която това не би довело до признаване на обекти в отчета за финансовото състояние, които не отговарят на определенията за активи и пасиви).

Предплатените разходи се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: лихвени разходи, вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции, курсови разлики от валутни заеми (нетно), както и обезценки на финансови активи.

### ***2.6. Имоти, машини и оборудване***

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност) намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

#### ***Първоначално оценяване***

При първоначалното си придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др.

Дружеството е определило стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ



разход в момента на придобиването им. Този разход се представя към разходите за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

#### ***Последващо оценяване***

Избраният от дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

#### ***Последващи разходи***

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

#### ***Методи на амортизация***

Дружеството използва линеен метод на амортизация на дълготрайните материални активи. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Срокът на годност на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, предоставената информация от предприятието-производител на тези активи, бъдещите намерения за употреба и с предполагаемото морално остаряване.

Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – от 25 г. до 50 г.;
- съоръжения – от 10 до 25 г.;
- машини и оборудване – от 5 до 7 г.;
- сървъри – от 4 до 5 г.;
- компютърна и офис техника – от 2 до 5 г.;
- транспортни средства – от 4 до 6 г.;
- стопански инвентар – 7 г.

Когато отделни части на определен актив имат различен полезен живот те се обособяват като самостоятелни компоненти за целите на амортизирането.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

### ***Обезценка на активи***

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на дълготрайните материални активи е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат като други разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

### ***Печалби и загуби от продажба***

Материалните дълготрайни активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

### ***2.7. Нематериални активи***

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти и вътрешно-генерирани програмни продукти от самото дружество, предназначени за търговска експлоатация.

### ***Първоначално оценяване***

Разходите, свързани с научноизследователска дейност ( изследователската фаза по разработка на вътрешен проект) се отчитат като разходи за периода на неговото възникване. Нематериален актив, който възниква в резултат на развойна дейност (фаза “развитие/развойна” на вътрешен проект) се признава за актив, когато са спазени следните критерии, които предприятието е в състояние да демонстрира:

- техническа способност за завършване на нематериалния актив, така че да бъде готов за употреба или продажба;
- намерение за завършване на нематериалния актив и за неговото използване или продажба;
- способност за използване или продажба на нематериалния актив;

- начините, по които нематериалния актив ще доведе до генерирането на бъдещи икономически ползи, както и на наличието на пазар за продуктите на нематериалния актив или на самия него или полезността му при вътрешна употреба;
- наличие на адекватни технически, финансови и други ресурси, необходими за финализиране развитието, използването или продажбата на нематериалния актив; и
- способност за оценяване на разходите, произтичащи от нематериалния актив по време на неговото развитие.

При оценката на вътрешно-генерираните програмни продукти се включват само преките разходи, направени за тяхното разработване на фаза “развойна”и от момента, от който тези продукти започнат да отговарят едновременно на горепосочените критерии. Тези разходи се представят в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като “капитализирани собствени разходи за дълготрайни активи”.

#### ***Методи на амортизация***

В дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2 до 6 години.

#### ***Обезценка на активи***

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава загубите от обезценката се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

#### ***Печалби и загуби от продажба***

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

#### ***2.8. Финансови активи на разположение и за продажба***

Дългосрочните инвестиции на разположение и за продажба на дружеството са недеривативни финансови активи, представляващи акции от капитала на други дружества (малцинствено участие), и които са определени от ръководството като предназначени “и за продажба” и не попадат в останалите категории на финансовите активи. Те са оценени и представени в отчета за финансовото състояние по себестойност, намалена до възстановима стойност при наличие на индикатори за обезценка на инвестицията, доколкото тези инвестиции са в затворени дружества, чиито акции не се търгуват и нямат котировки на активен пазар, а предположенията за прилагането на алтернативни оценъчни методи са свързани с висока несигурност, за да се достигне до надеждно определяне на справедливата им стойност.

Притежаваните инвестиции на разположение и за продажба се преглеждат към края на всеки отчетен период и при установяване на условия за перманентна обезценка, същата се отразява в статията други разходи от отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) (*Приложение № 2.19.1*).

## **2.9. Съвместни споразумения**

### *Съвместни дейности*

Съвместна дейност е такъв тип съвместно споразумение, където страните имат съвместен контрол и имат по същество права спрямо активите и пасивите, свързани и произтичащи от това споразумение. Съвместен контрол се приема, че е налице когато страните по едно споразумение са се договорили да споделят контрола върху това споразумение, а това споделяне съществува само когато решенията за значимите дейности изискват консенсус между страните, споделящи контрола.

Когато дружеството предприема и осъществява стопански дейности под формата на съвместни дейности, то признава в своите финансови отчети:

- своите активи и своя дял от активите, държани общо;
- своите пасиви и своя дял от пасивите, поети общо;
- своите приходи от продажбата на неговата част от продуктите/резултатите от съвместната дейност;
- своя дял от приходите от продажбата на продуктите/резултатите от съвместната дейност; и
- своите разходи и своя дял от общо поетите.

Дружеството счетоводно отчита активите, пасивите, приходите и разходите, свързани с неговото участие в съвместната дейност съгласно своята счетоводна политика за съответния тип отчетен обект.

Когато дружеството реализира операция със съвместната дейност, където то е съвместен участник, която операция е продажба или вноска на активи, тогава то признава печалба или загуба по тази операция до степента на участието на другите страни в съвместното споразумение. И обратно, когато дружеството реализира операция със съвместната дейност, където то е съвместен участник, която операция е доставка на активи, тогава то признава своя дял в печалбата или загубата, когато този актив се препродаде на трето лице.

## **2.10. Материални запаси**

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от: доставната себестойност и нетна реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат материалите и стоките в тяхното настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността) - това са всички доставни разходи, които включват: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалните запаси в готов за тяхното използване вид.

